

ETORKIZUNA
ERAIKIZ
think tank

GREEN RECOVERY GIPUZKOA
5. BILERAREN MEMORIA

2021/06/22

Edukia

1. Egitaraua	3
2. Bertaratuak	3
3. Ongietorria eta sarrera	4
4. Lehen zikloaren ondorioak eta 2021-2022 aldiko bigarren zikloko lanaren aurkezpena	4
5. Esparru kontzeptuala: Biodibertsitatea, Farm to Fork eta 0 kutsadura	6
6. Talde dinamikaren aurkezpena	12
7. Talde dinamikaren emaitzak eta feedbacka	12
8. Saioaren amaiera	14
9. Eranskinak	16
a. 5. lan dokumentua	16
b. 6. lan dokumentua	21
c. Jesús Alquézarren aurkezpena	24
d. Talde dinamikaren emaitzak	49

ETORKIZUNA ERAIKIZ think tank

KULTURA POLITIKOARI BURUZKO DELIBERAZIO GUNEA

GUNEA, 2021eko ekainaren 22a, 16:00-17:30

1. Egitaraua

Ordutegia	Saioaren eta hari gidariaren aurkezpena	Gaia	Aurkezpena/dina mizazioa
16:00-16:05	José Ignacio Asensio	Ongietorria	José Ignacio Asensio
16:05-16:10		Lehen zikloaren ondorioak eta 2021-2022 aldiko bigarren zikloko lanaren aurkezpena	Mónica Pedreira eta Leire Goienetxea
16:10-16:40		Kontzeptu esparrua: Biodibertsitatea, Farm to Fork eta O kutsadura	Jesús Alquézar
16:45-17:25		Talde hausnarketa	TTGR-ko parte-hartzaileak
17:25-17:30		Bateratze-lana: ebaluazioa eta amaiera	Mónica Pedreira eta Leire Goienetxea

2. Bertaratuak

- José Ignacio Asensio
- Mónica Pedreira
- Nerea Errasti
- Enrique Aymerich
- Cristina Peña
- Aitor Lizartza
- Bea Marticorena
- Jesús Alquézar (birtualki)
- David Zabala
- Belén Méndez de Lijo
- Carmen Jaca
- Leire Goienetxea
- Ainhoa Arrona
- Naia Begiristain

3. Ongietorria eta sarrera

José Ignacio Asensiok hasi du saioa, parte-hartzaile guztiei ongietorria emanez eta egindako lana eskertuz. Lehen zikloaren amaiera dela azaldu du, eta ziklo horretan lau eta bost saio artean egin direla adierazi du. José Ignacio Asensiok gogorarazi duenez, *«lehen ziklo honetan, funtsezko proiektu batzuei buruzko hausnarketa batzuk egin dira. Laster, Leire Goikoetxeak lehen fasearen laburpen bat eta analisisa egingo du»*.

Gehitu duenez, *«bigarren fase honetan, ekintzara igaroko gara; erakundeetatik pausoak ematen hasteko neurri jakinak zehaztuko ditugu»*. José Ignacio Asensiok gogorarazi du gaur egun askotariko diziplinetako proiektuek integratzen dituztela berpizte berdearen kontzeptuak. Saioko hizlaria aurkeztu du: *«Gaur, plazer bat eta luxu bat da Jesús Alquézar gurekin izatea. Minutu batzuk barru, European gaur egun zer egiten ari diren argituko digu»*.

Jesús Alquézarri eta parte-hartzaile guztiei eskerrak eman dizkie *«Think Tankak garrantzi handi hau izan dezan egiten ari diren lanagatik»*. José Ignacio Asensiok azaldu du saioan jakintza arlo guztien ikuspegiak aztertuko direla: zentro teknologikoetatik hasita unibertsitateetaraino. *«Funtsezkoa da diziplina anitzeko eta maila anitzeko ikuspegi bat izatea. Think Tank hau funtzionamendu onaren adibide bat da»*.

Jarraian, José Ignacio Asensiok Mónica Pedreira eta Leire Goienetxeari eman die hitza.

4. Lehen zikloaren ondorioak eta 2021-2022 aldiko bigarren zikloko lanaren aurkezpena

Mónica Pedreirak gogorarazi du prozesuaren lehen urteurrena bete dela eta denboraldi horretan hiru funtsezko politika landu direla:

- Ekonomia zirkularra
- Ingurumenaren fiskalitatea
- Klima aldaketaren kontrako borroka

Azaldu duenez, *«ildo horietan lanean jarraitu behar dugu, proiektu horien ibilbidea abiarazi nahi dugu eta. Ekiten hasteko proiektuak nahi ditugu, ohiturak aldatzea eragingo dutenak»*. Mónica Pedreirak adierazi du zazpi palankaren gainean hasi behar dela lan egiten:

- Energia garbia
- Industria jasangarria
- Eraberritze / Eraikuntza efizientea
- Mugikortasun jasangarria
- Biodibertsitatea
- Baserritik mahaira
- 0 kutsadura

Mónica Pedreirak esan duenez, *«zuekin guztiokin lan egin nahi dugu, lurraldeko eragileak zareten aldetik, lehen prozesu hau itsasargi moduko bat izan dadin»*. Azaldu du zein politikatan eragina izan nahi den erabaki behar dela: *«helburu oso argi bateko gaiak aukeratu behar ditugu: elkarrekin sortzearen helburua. Azken bi edo hiru*

hilabeteotan, hausnartu eta esperientziak aztertu beharko genituzkeen, baita plan guztiak gauzatzeko palanka gisa funtzionatu dezaketen zentroak identifikatu ere».. Azaldu duenez, «proiektu esperimental bat diseinatu nahi dugu, ekintza politikoan bertan eragina izateko. Hazkunde ekonomikoko estrategia berriek ezin dute urtebeteko epea duten Think Tankeko zikloetan egon oinarrituta».

Mónica Pedreirak azaldu du saioan ekonomiaren eta klima aldaketaren arteko lotura landuko dela, besteak beste, lurralderako garrantzitsua izan daitekeelako. «Kutsadurarik gabeko gunetara heldu nahi dugu». Gogorarazi duenez, orokorrean, Think Tankaren bigarren fasearen helburua puntuak elkarrekin erabakitzea da. «Indarguneak daude, baina ez dugunez hurbiletik ezagutzen eragile bakoitzak zer egiten duen, interesgarria da elkarrekin lan egiten hastea, eta esperientzia nazionalak eta nazioartekoak ezagutzen hastea»..

Leire Goienetxeak hartu du hitza eta adierazi du «helburua klima aldaketari buruzko erronken inguruan lan egiten jarraitzea» dela. Jarraian, nabarmendu du saioak Gipuzkoan egiten ari diren ekintza zehatzetan jarriko duela arreta. Hala arlo pribatuan nola hezkuntzaren eta ikerketaren arloan. «Baina testuinguruan jartzeko, lehenengo European zer egiten ari diren jakin behar dugu».

5. Esparru kontzeptuala: Biodibertsitatea, Farm to Fork eta 0 kutsadura

Jesús Alquézarrek bere hitzaldia hasi du, Europako Itun Berdearen zenbait alderdi gogora ekarriz: «Nire hitzaldian biodibertsitateari, basoei eta zero kutsadurari buruzko estrategietan jarriko dut arreta». Gehitu duenez, Europako Itun Berdeak elkarrekin lotutako zenbait krisiri ematen die erantzuna: krisi klimatikoa, biodibertsitatearen galera eta kutsadura.

Azaldu du krisi horien arrazoi nagusia baliabideen gehiegizko ustiapena dela, eta adierazi du neurri egokiak hartzen badira hiru krisi horiek modu koherente batean konpondu daitezkeela. Jesús Alquézarrek krisi horiek argitzeko datu batzuk eman zituen: espezieen galera, airearen kutsaduraren biktimak, baliabide naturalen erabilera eta birziklapen eskasa.

Jesús Alquézarrek azpimarratu du Europako Itun Berdeak krisiei erantzun koherente eta sistemiko bat eman nahi diela: *«Politika guztien xedea krisiak konpontzea izan dadin nahi da»*. Jarraian, adierazi du *«Europako Itun Berdearekin krisi horiei aurre egiteko behar diren politika guztiak integratu nahi»* direla. Gehitu du kalterik ez eragitearen printzipioaren pean egiten dela. Nabarmendu duenez, egia da Europako Itun Berdeak politikon ezarpena finantzatzeko neurriak planteatzen zituela, eta Europako funtsen bidez palanka efektua sortzen duela, baina benetako aukera Susperraldiko eta Erresilientziako Funtsa da, zeinak benetako finantzaketa dakarren plan nazionalan oinarritutako inbertsio eta berrikuntza berdeak egiteko. Adierazi du funts horren oinarritzko printzipio bat, hain zuzen, kalterik ez egitea dela: neurriek ezin diote kalterik egin Itun Berdearen ezein ingurumen helbururi.

Gogorarazi du Itun Berdearen helburuetako bat agenda industrial eta ekologikoa aldatzea dela. Jesús Alquézarrek gehitu du beste funtsezko alderdi bat soziala dela: *«ez dugu inor atzean utzi behar. Egia da trantsizioek irabazleak eta galtzaileak utziko dituztela. Egon daitezkeen galtzaileei egoera txar batean harrapatuta ez egoten lagundu behar diegu»*.

Jarraian adierazi duenez, nekazaritza-politika kutsatzaile nagusietako bat izan da, eta haren erruz gure elikadura sistema ez da jasangarria. Azaldu du Batzordea estrategiak aurkeztzen ari dela eta lege erreformak aurkezteko zorian dagoela, *«baina erreformok gauzatzeko finantzaketa behar da»*, adierazi du. Jesús Alquézarrek esan du Europako politiketan bi oinarritzko irtenbide posible daudela: debekua edo finantzaketa. Azpimarratu duenez, *«koronabirusaren krisiari esker, Susperraldiko eta Erresilientziako Funtza aukera ezin hobea da krisiaren irtenbidea inbertsio berdeen bidez finantzatzeko»*. Gogorarazi du Europako Batzordeak eztabaidatu eta onartutako plan nazionalan oinarritzen dela. Hala ere, azpimarratu duenez, *«Itun Berdearekin koherenteak izan behar dute, eta ezin diete kalterik egin aurrez aipatutako krisiaren hiru dimentsioei»*.

Jesús Alquézarrek helburu klimatiko eta energetikoak dauden testuinguru zehatzean kokatu ditu parte-hartzaileak: *«Energiak emisioen % 75 suposatzen du. 2020rako bete diren helburuak genituen»*. Gogorarazi du helburuok ez direla nahikoak 2050erako neutraltasun klimatikoa lortzeko, eta 2030erako berotegi efektuko gasen emisioak % 55 murrizteko. Azaldu du emisioen inguruko helburu berriak daudela. *«Oraintxe, Europako politika klimatikoen eta energetikoen zutabeak zaharberritzen ari gara»*. Nabarmendu du uztailaren 14an «Fit for 55» paketea aurkeztuko dela, eta pakete horrek gaur egungo energia politiken zutabeak eta helburuak berrezarriko dituela. Aipatu du elkarrekin lotutako hainbat politika daudela.

Biodibertsitateko strategiari dagokionez, Jesús Alquézarrek adierazi du zientzian oinarritutako zenbait proiektutan hartzen duela oinarri. *«Kontsumitzeko eta ekoizteko modu berrien eraginez, ingurumenari buruzko presio gorakorrek biodibertsitatea galtzera garamatzate. Horregatik, Europako Batzordeak estrategia hau abiarazi du»*. Gogorarazi duenez, Europar Batasunak *«etxeko lanak eginda izan nahi ditu, eta beste herrialdeak ere bereak egitera bultzatu nahi ditu»*.

Jesús Alquézarrek azaldu du estrategia horrek naturaren heren bat hertsiki babesteko asmoa duela: *«eremu babestuen barruan jarduera ekonomikoak sustatu daitezke, baina guneok ahal den neurrian babestu nahi dira. Jarraian adierazi duenez, «biodibertsitatearen ekonomiaren funtsezko alderdietako bat helburu kuantifikatuak ezartzea da. Gipuzkoan, gainazalaren zati handi bat basoa da, eta litekeena da baso berriak landatu beharrik ez izatea»*. Azaldu du 300 mila milioi zuhaitz landatzeko

Europako helburua agian ez dela Gipuzkoak duen premietako bat. Baina gehitu du basoen egoera hobeto zaintzea beharrezkoa dela, bereziki, zerrenda marroiaz ukitutako pinu sailetan. Jarraian, adierazi du Bizkaian zenbait ekimen pribatu pinu- eta eukalipto sailak bertako espezieak dituzten baso biodibertsio bihurtzeko prozesuak egiten ari direla. Jesús Alquézarrek adierazi du basoak landatu edo birlandatzeko printzipio ekologikoak azpimarratu behar direla.

Azaldu du basoekin bi arazo nagusi daudela. Batetik, adierazi duenez, basoen % 30 baino gehiago egoera ekologiko txarrean dago. Nabarmendu du egoera horri buelta eman behar zaiola. Jesús Alquézarrek azaldu du basoen egoera txarra klima aldaketaren egokitzapenarekin lotuta dagoela, baina ez dela arrazoi bakarra: berorren kudeaketa intentsiboa ere bada. Bigarrenik, basoen jabeentzako pizgarriak sortzeko premia aipatu du. *«Baso moten aldaketen gastuak nolabait sustatu behar dira. Eukalipto ordez pinuak edo haritzak jartzeko eskatzen badugu, karbono isurbideen ikuspegitik eta biodibertsitateko hobeak direlako, nolabaiteko pizgarriak sustatu behar dira».*

Jesús Alquézar adierazi duenez, Gipuzkoan *«oraindik ere ekosistema zoragarriak ditugu, gazteei dibertsitatez betetako basoak erakusteko»*. Nabarmendu du basoek ekosistema zerbitzuak ase ditzaketela. *«Airea araztea, hezetasuna xurgatzea... basoen kudeaketa jasangarria sustatu eta areagotu behar dugu. Babestu, lehengoratu eta basoberritu behar da».*

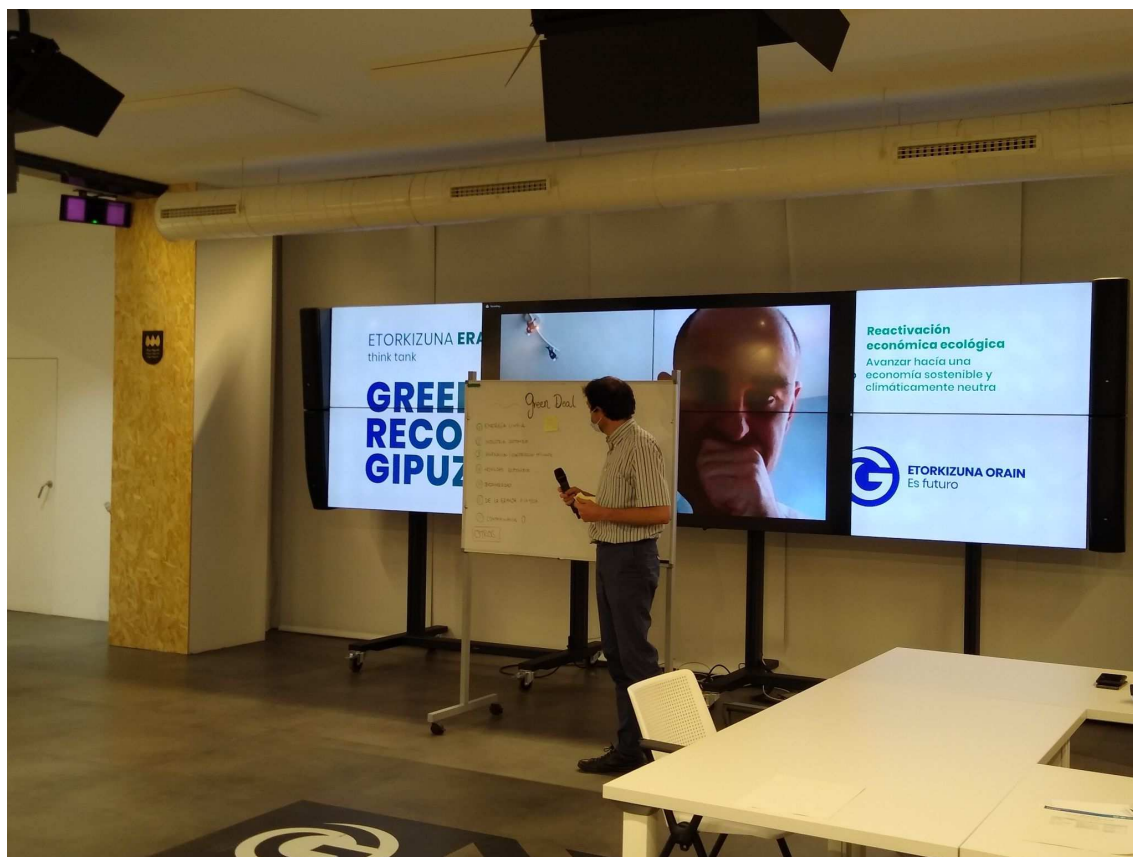
Zero kutsaduraren estrategiari dagokionez, Jesús Alquézarrek nabarmendu du presazkoa dela airearen kutsaduraren aurka ekitea. *Kutsadura horrek zuzenean kaltetzen du gure osasuna. Mota guztietako minbiziak, arazo kardiobaskularrak... Urtero 400.000 pertsona inguru hiltzen dira European airearen kutsadurarekin lotutako arazoak direla eta. Ez dakigu zer ari garen arnasten: hala Espainian nola beste herrialde askotan, ez dira behar diren neurriak hartzen arlo horretan, naiz eta European oso araututa dagoen.*

Jesús Alquézarrek Zero kutsadurarako Ekintza Planari buruz hitz egin du. Azaldu du helburua kutsadura mota guztiak murriztea dela, adibidez, airearen kutsadura, osasungaitzasunaren eta jasangarritasunik ezaren mugatik behera egon dadin. Adierazi

duenez, kutsaduraren aurkako ekintzen hierarkia bat dago herritarren osasuna eta ingurumena babesteko.

«Zero Kutsaduraren aldeko Politikek ikuspegi integratu bat dute. «Maizen dugun arazoetako bat Europako herrialde askotan muga eta neurri zehatzak ezartzeko premia da. Helburu kuantifikatuak ezarri behar dira, hala biodibertsitateko estrategian nola zero kutsadurakoan. Hona hemen ekintza nagusiak: emisioak eta beste kutsadura mota batzuk murriztea, legeria betearaztea, konponbideak erakustea, zeina berrikuntza boladarekin lotuta dagoen, zirkularragoak egitea eta kutsadura ezabatzea».

Jesús Alquézarrek Europako Batzordeak sustatu duen interesdunen plataformari buruz hitz egin du: *«ideia da eragile, erakunde eta herritar guztiek elkarrekin lan egitea».* Jarraian adierazi du ekintza nagusien egutegi bat dagoela. *«Batzuk legegileak dira, baina ez da ahaztu behar horiekin batera finantzaketa iturriak arautzen dituzten ekintzak ere badaudela».* Adierazi du, gainera, Europako Ingurumenaren Agentziaren orrialdean Europako hirietako airearen kutsaduraren arazoaren tamaina ikus daitekeela: *«Polonia, Alemania... Europako zenbait eremu zenbait arrazoigatik kaltetuta daude. Airearen*

kutsadurari dagokionez, emisioen mailan, ingurumen arazoak gertatzen ari diren tokian tratatu behar dira».

Gero azaldu du zenbait estandar puntualago daudela: *«Airearen kalitatea ez da ekintza eremu bakarra. Hondakinen kudeaketaren arazoa ere hor dago: Europako zenbait eremutan, hondakinak kontrolik gabe kudeatzen dira».* Ondoren azaldu duenez, herritarren zati handi bat ez dago ondo informatuta kutsaduraren ondorioei buruz. Horregatik, adierazi du zenbait neurri hartu daitezkeela tokian-tokian. *«Garraio publikoa, ibilgailu elektrikoak, garraioan murrizketak egitea edo 30 km/h-ko muga jartzea. Gure energia iturriak aldatzen joan behar dugu, baita gas naturala ere, energia berriztagarriak erabiltzen hasteko».* Adierazi du Espainiako Leheneratze Plana aukera bat izan daitekeela, eta azaldu du etorkizunera begira lan handia egin beharko dela.

Bere hitzaldia amaitzeko, Jesús Alquézarrek eskerrak eman dizkie parte-hartzaile guztiei eta saioa antolatu duen taldeari. Galdera txanda bat zabaldu du, parte-hartzaileek beren zalantzak argitu ditzaten.

Cristina Peñak eskerrak eman dizkio Jesús Alquézarri, egin duen aurkezpenagatik. Adierazi du Alquézarren hitzek hausnartzera eramanez dutela. Azaldu duenez, bereziki interesgarria iruditu zaio basoen gaia, eta esan du Jesús Alquézarren azalpen batzuk harrigarriak egin zaizkiola, batez ere eukalipto sailei buruzkoak. Basoak babesteko orduan dauden benetako gomendioei buruz galdetu dio.

Jesús Alquézarrek adierazi dio gakoa biodibertsitatearen balioa nabarmentzea dela, klima aldaketari aurre egiteko. Azpimarratu du elkarri lotutako bi arazo direla eta, beraz, haien konponbideak ere lotuta daudela. Azaldu du euskal basoen konponbide ideala espezie askotarikoagoak dituzten basoak bihurtzea litzatekeela. Baina, gehitu duenez, aldaketa eragiteko pizgarriak sortu beharko lirateke, basoek jabeak izaten baitituzte. *«Literatura zientifikoa begiratzen badugu, argi eta garbi ikusiko digu: eukalipto oso txarra da lurarentzat eta basoarentzat. Paper industriarako egin ziren gure pinu-sailak ere ez dira oso onak. Oso gai zaila da, atzean dauden interes ekonomikoak direla eta. Iparraldeko herrialdeek, adibidez, egoera txarrean dauden basoak dituzte, nahiz eta jarraitu beharreko adibidetzat aurkeztu ohi diren».*

Azpimarratu du Finlandia eta antzeko herrialdeak karbono isurbideak galtzen ari direla, oso azkar.

Leire Goienetxeak beste norbaitek galderarik duen galdetu du, eta Jesús Alquizarri eskerrak eman dizkio. Talde hausnarketa hasiko dela adierazi du.

6. Talde dinamikaren aurkezpena

Leire Goienetxeak azaldu du dinamikaren ideia taldeka lan egitea dela, Gipuzkoan klima aldaketaren inguruan zer ekimen gauzatzen ari diren hautemate aldera. Azaldu du hala ekimen sozialak nola beste edozein motatakoak izan daitezkeela. Halaber, Green Deal delakoaren zutabeekin bat etorri behar dutela adierazi du; hona hemen zutabeok:

- Energia garbia
- Industria jasangarria
- Eraberritze / eraikuntza efizientea
- Mugikortasun jasangarria
- Biodibertsitatea
- Baserritik mahaira
- 0 kutsadura

Mónica Pedreirak azaldu du saioaren amaieran egindako hausnarketa guztiak partekatuko direla. *«Politika batzuk modu intentsiboagoan lantzen ari dira. Mapaketa bat egin nahi dugu, Green Deal delakoaren zutabe bakoitzean zer egiten ari den ikusteko. Eragin handia izaten ari ez den ekintza eremuak identifikatu nahi ditugu».*

7. Talde dinamikaren emaitzak eta feedbacka

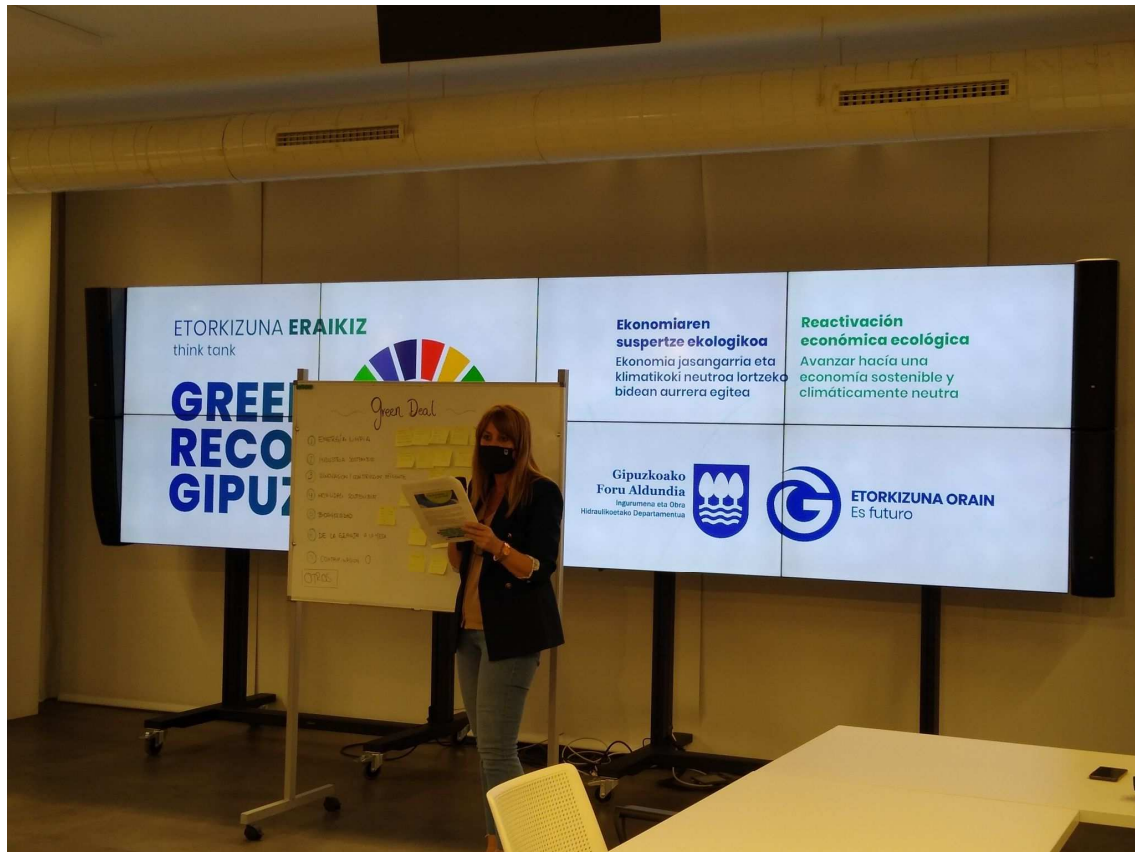
Taldekako deliberazioa egin ondoren (25 minutu, gutxi gorabehera), talde bakoitzeko bozeramaileek hausnarketaren emaitzak partekatu dituzte (C eranskinean jaso dira). Enrique Aymerichek adierazi duenez, energia garbiari dagokionez *«elektromugikortasunarekin lotutako guztia eta energia sektoreen inguruko ekimenak»* identifikatu dituzte. Jarraian azaldu duenez, *«industria jasangarriaren puntuan, ikerketa*

mailako ekimen asko daude. Adibidez, nekazaritzako elikagaien sektorea jasangarriago bihurtu behar da».

«Eraikingintza efizientea ere azpimarratu dugu, eraikuntza efizientearen barruan. Mugikortasun jasangarriari dagokionez, garraioari buruz hitz egin dugu: ibilgailu publikoak eta autobus elektrikoak sustatzea. Enpresa batzuk horren aldeko apustua egiten ari dira. Adibidez, Mubil izeneko ekimen bat dago eta apustu garrantzitsua da. Biodibertsitatearen atalean, Gipuzkoan potentzial handia dagoela agertzen zaigu. Alabaina, oraindik bide handia dago egiteko. Baserritik mahaira puntuari dagokionez, azken urteotan hazkunde azkarragoa izan dute nekazaritza ekologikoak eta biologikoak. Azkenik, 0 kutsadurari dagokionez, uste dugu ekimen gehienak legegintzaren alderdian daudela».

Bea Marticorenak hartu du hitza eta komunitate energetikoei buruz hitz egiten hasi direla azaldu du. «Bero industrialaren aprobetxamenduan Orkli jarri dugu adibide gisa; enpresa horrek ekimen bat jarri du martxan, energia hori ikastolei eta kiroldegiei beroa emateko eta eguneroko beste kontsumo batzuetarako erabiltze aldera». Industria jasangarriari dagokionez, Bea Marticorenak adierazi du «industria jasangarrian parte hartzen duten enpresa asko» daudela. «Baliabideak eta hondakinak aprobetxatzea funtsezkoa da. Oso interesgarria izan daiteke itsas hondakinak birziklatzeko berreskuratzea. Ekonomia zirkularrerako negozio aukera berriak dira».

«Eraikuntza efizienteari dagokionez, Arimari buruz hitz egin digu; passivhaus bat da, eraikin oso zorrotz bat. Gero, mugikortasun jasangarriari buruz ari ginela, Mugi txartela, bizikletak, ibilgailu elektrikoak, Irizar eta laneko malgutasuna (telelana) aipatu ditugu. Biodibertsitatearen atalean, Gipuzkoako azpiegitura berdeen sareari buruz hitz egin dugu. Baserritik mahaira atalean, zero kilometroko produktuen kontsumoa eta 0 kutsadura aipatu ditugu, eta sakabanatutako zaborraren herri kanpainak aipatu ditugu».

Nerea Errasti izan da hitz egiten azkena. Esan du lehenengo puntuan, energia garbiari buruzkoan, Goiener eta Naturklima aipatu dituztela. Industria jasangarriari dagokionez, CK Recycling enpresaren adibidea jarri dute. *«Eraikuntza efizientearen atalean, eraikin publiko eta pribatuei buruz hitz egin dugu. Bidegorrien sarea, mugikortasun elektrikoa eta Irizar izan dira mugikortasun jasangarrian aipatu ditugun adibideak. Biodibertsitateari buruz hitz egitean, akuarioko lana eta Hazi eta antzeko ikerketa zentroetan egiten dutena nabarmendu dugu. Azkenaurreko puntuan, baserritik mahaira izenekoan, kontsumo taldeei, ostalariei eta enpresariei buruz hitz egin dugu. O kutsadura atalean, hedabideen eta ikerketaren garrantziari buruz hitz egin da».*

8. Saioaren amaiera

Talde dinamikaren emaitzak partekatu ondoren, Leire Goienetxeak hartu du hitza, eta zera azaldu du: *«Orain egin dugun ariketa txiki honekin, mapa bisual bat egin*

dezakegu. Agian, honekin guztiarekin, mapa bisual osoago bat egin ahalko duzue zuek. Orain, Think Tankak etorkizunera begira lan ildo batzuk izan ditzan, zer hiru estrategia ezar daitezkeen hausnartu behar dugu».

Jose Ignacio Asensiok adierazi du «*ariketa zoragarri bat*» izan dela. «*Oso ondo*» lan egin dutela esan du. Jesús Alquézarri eskerrak eman dizkio bere hitzaldiagatik, «*gauza oso interesgarriak esan dituelako*». Jarraian adierazi duenez, «*emandako informazioa zeharo erabilgarria da*», eta berriz eskerrak eman dizkio «*ikuspegi berri bat ekartzeagatik*». «*Ez gara beti jabetzen Jesús Alquézarrek eman digun ikuspegi orokorraz. Honek guztiak informazio eta ezagutza oso interesgarri bat dakarkigu begien aurrera*».

Jesús Alquézarrek berriz ere eskerrak eman dizkie parte-hartzaile guztiei eta pertsonalki bere esker onak eman ditu.

9. Eranskinak

a. 5. lan dokumentua

THINK TANK

SUSPERRALDI BERDEARI BURUZ EZTABAIDATZEKO GUNEA

Lanerako 5. dokumentua

2021eko ekainaren 22a

Lehen zikloari buruzko hausnarketa (2020ko uztaila – 2021eko ekaina)

Think Tank Green Recoveryren lehen fase honetan, eztabaida-taldearen helburua Klimarekin Konprometitutako Herritarrak eta Gipuzkoa 2030: lurralde % 100 zirkularra proiektuetarako eztabaida-espazioa eskaintzea izan da. Bigarren fasean, helburua proiektu horien parte-hartze bidezko ebaluazioa izan da, eta haietarako helburu eta adierazleak planteatzeko ariketak egin dira.

Proiektu horiek bilakaerarako eta barneko lanerako behar diren eztabaida- eta ebaluazio-mekanismoak dituzte, dagoeneko. Hori dela eta, lehen ziklo hori ixteko eta ziklo berriari buruz hausnartzeko unea da, eta, horretarako, helburua berriro zehazteko.

2021eko irailetik 2022ko irailera bitarteko ziklorako proposamena

Ziklo berri horretarako proposatutako helburua honako hau da: Think Tanka **klima-aldaketaren inguruan hausnartzeko topagunea** izatea, susperraldi berdearen ikuspegitik, gai horren inguruan dauden etorkizuneko erronkei heltzea eta haien inguruan hausnartzea. Horretarako, oraingoan, dagoeneko paraleloan konpontzen ari ez diren erronkak identifikatzean zentratuko gara. Hau da, **Green Dealen parte diren gaien eta Europako estrategiaren** inguruko proiektuen ekintza eta garapena izango ditugu erdigune, **datozen urteotako lurraldeko lan-agendan** gehitzeko.

Horrela, eztabaida-taldeak **eztabaida-agenda hori** sortzeko hausnartu eta eztabaidatuko du; **agenda 2021eko irailetik aurrera landuko da, bi hilean behingo bileretan.**

PROZESUAREN KONTZEPTU-ESPARRUA: GREEN DEAL ETA FAKTORE NAGUSIAK¹

Horretan lan egin ahal izateko, Green Deal Europako Itun Berde handiaren oinarriak ezagutu behar dira. Hori dela eta, jarraian, oinarri eta jarduketa-eremuetako batzuk azaltzen dira; izan ere, ekainaren 22an egingo den saiorako hausnartzeko eta eztabaidatzeko baliagarriak izan daitezkeela uste dugu.

**Honako dokumentu honen laburpena: 2019-12-11ko Europako Batzordearen Jakinarazpena, Europako Parlamentuari, Europako Kontseiluari, Kontseiluari, Europako Ekonomia eta Gizarte Komiteari eta Eskualdeetako Lantaldeari zuzendua.*

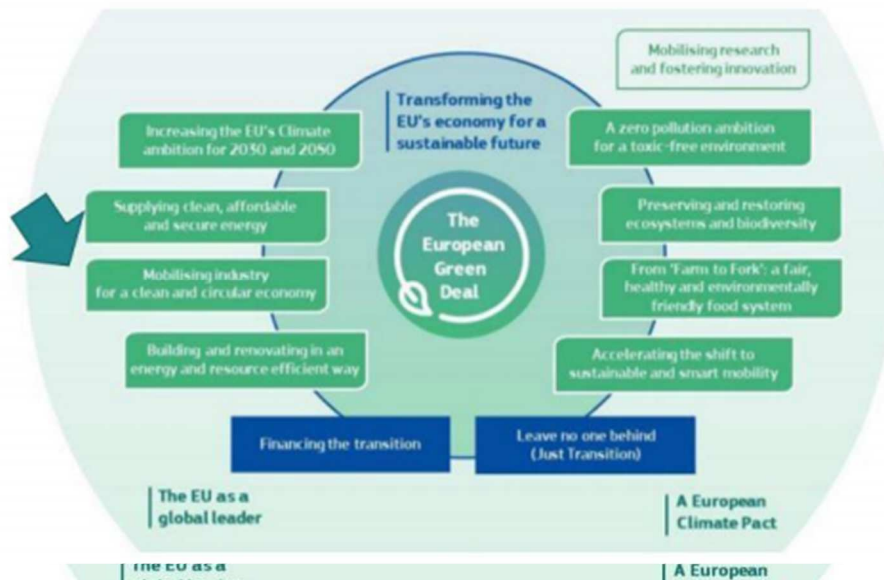

Europako Batzordearen lehentasunetako bat, datozen urteotarako, Green Dealen inguruan lan egitea da, klima-aldaketa leheneratzeko eta haren ondorioak eteteko; planak klima-aldaketaren aurka borrokatzeko 50 ekintza zehatz jasotzen ditu, eta Europa 2050ean klimaren aldetik neutroa den lehen kontinente bilakatu nahi du.

¹ Lan-dokumentu honetan laburbildutako kontzeptu-esparrua Batzordeak Europako Parlamentuari, Europako Kontseiluari, Kontseiluari, Europako ekonomia- eta gizarte-batzordeari eta eskualde-batzordeari Europako Itun Berdearen esparruan egindako komunikazioan oinarritzen da (Brusela, 2019.12.11).

Helburua da Europak ekonomia garbia izatea, emisiorik gabea, eta gure habitat naturala babestea, pertsonen eta enpresen ongizatea hobetzeko eta planeta osoan ekintza klimatikoan lidergoa izateko. EBko ekonomia erabat jasangarri bilakatzea du asmoa.

Europako Itun Berdeak zenbait ekintza jasotzen ditu ekonomiaren sektore guztiak hartzen dituzten baliabideen erabilera eraginkorra sustatzeko, eta bereziki nabarmentzen ditu emisio gehien eragiten dutenak, besteak beste garraioa, energia edo industriak. Jarduketa horien xedea ekonomia garbirako eta zirkularrerako trantsizioa hastea da, kutsadura eta emisioak murriztea eta biodibertsitatea babestea. 2030erako, emisioak % 50 edo % 55 jaistea du jomuga.

Honako eremu hauetan lan egiten ari da:

Energia garbia

Energiaren ekoizpena eta erabilera Europar Batasuneko berotegi-efektuko emisioen % 75 baino gehiago dira; beraz, helburuak dira sektore hori deskarbonizatzea eta, azpiegituren modernizazioari eta energia- eta ekologia-eraginkortasunaren sustapenari esker, energia garbi eta berriztagarrien erabilera lehenestea.

Industria jasangarria

Industria dela eta, erabilitako materialen % 12 baino ez dator birziklapenetik, eta EBko emisioen % 20 da. Itun Berde honetan jasotzen den Europako Batzordearen Industria Estrategiak dakar enpresek laguntzak jasoko dituztela, haien prozesuak modernizatzeko, eta ekoizpen zirkularra eta 0 emisio eragiten duena sustatuko dela. Funtsezkoak izango dira ehungintzako, sektore elektronikoetako, plastikoetako eta eraikigintzako aurrerapenak.

Berriztatze eta eraikuntza eraginkorra

Green Dealen helburuak lortzeko garrantzitsua izango da, halaber, eraikinak zaharberritzea, energia-eraginkortasuna hobetzeko; izan ere, gaur egun, energiaren kontsumoaren % 40 dakarte. Horretarako, zaharberritzeko ekimena proposatuko da, aukera berriak garatzeko eta eraikinen energia-eraginkortasunean inbertitzeko.

Mugikortasun jasangarria

Garraioa EBren emisioen % 25 da; beraz, Europako Batzordeak garraio –publiko eta pribatuak– garbiago, eraginkorrago eta osasungarriagoen erabilera proposatzen eta sustatzen du. Helburua da autoek eta itsasoko eta aireko garraiobideek igorritako emisioak murriztea; horretarako, erregai fosiletarako laguntzak murriztu eta alternatiben garapenean inbertituko da.

Biodibertsitatea

Europako Itun Berdeak biodibertsitatea eta ekosistemak babesteko neurriak ere sustatuko ditu; gainera, ozeanoen eta basoen kalitatea hobetuko du eta “hiri berdea”ren kontzeptua garatuko du, hiri-espazioetan biodibertsitatea areagotzeko.

Baserritik mahaira

Estrategia horrek nekazaritza- eta arrantza-sektoreetan jardungo du; hala, pestiziden erabilera murriztuko da eta baserrietako eta arrantzaren inguruko prozesuetarako teknika berritzaileak garatuko dira, kalitateko elikagai jasangarriak ziurtatzeko, klima-aldaketa eteteko, ingurumena babesteko eta hazkuntza eta abeltzaintza organikoa areagotzeko.

Kutsaduraren amaiera

Emisioekin amaitzea da Europako Itun Berde honen helburuetako bat, baina, aire garbiaz gainera, itsaso eta ozeano garbiak eta plastikorik gabeak lortzeko eta herritar guztien bizi-kalitatea hobetzeko neurriak ere jasotzen ditu.

Argibide gehiagorako:

https://ec.europa.eu/spain/news/20191212_Europe-climate-neutral-2050_es

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_es

b. 6. lan dokumentua

THINK TANK**BERPIZTE BERDEARI BURUZKO DELIBERAZIO GUNEA**

6. lan dokumentua

2021eko ekainaren 22a

2021eko ekainaren 22ko Think Tank Green Recovery saioak amaiera eman dio lehenengo deliberazio-zikloari, eta bigarren zikloari hasiera eman dio. Bigarren zikloak zenbait helburu ditu: klima aldaketaren inguruko hausnarketa egiteko topagunea izatea da berpizte berdearen ikuspegitik, arlo honetan oraindik ere dauden etorkizuneko erronkei ekitea eta horien inguruan hausnartzea.

Horretarako, aurreko saioan, deliberazio taldeak oraindik ere konpontzen ari ez diren erronkak identifikatzeko lana hartu du. Hau da, Green Deal delakoaren eta Europako estrategiaren parte diren gaien inguruko proiektuen ekintzan eta garapenean jarri zen arreta, hurrengo urteetan lurraldeko lan agendara gehitzeko xedez.

Hala, saio honen helburua klima aldaketaren aurkako borrokan martxan dauden ekimenak identifikatzea eta Green Deal delakoaren 7 estrategia nagusien barruan sailkatzea izan da. Hona hemen estrategiak: energia garbia, industria jasangarria, eraberritze eta eraikuntza efizientea, mugikortasun jasangarria, baseritik mahaira, biodibertsitatea eta zero kutsadura.

Saioak bi funtsezko une izan ditu ardatz. Lehenengoa, Jesús Alquézar adituaren ekarpenak; Alquézar Europar Batzordearen analista sozioekonomiko bat da, eta testuinguruan jarri du Europako Batzordea egiten ari den lana, Green Deal delakoaren funtsezko zenbait strategiaren inguruan. Bigarren une batean, parte-hartzaileek identifikazio ariketa bat egin dute, talde dinamika baten bidez, bi galdera hauei erantzunez:

- Zer ekimen ari dira mugitzen lurraldean, klima aldaketaren aurka borrokatzeko? Aipatu ezagutzen dituzun ekimen guztiak, publikoak zein pribatuak, sozialak edo instituzionalak, ekonomikoak edo hezkuntzakoak.
- Green Deal delakoaren zein eremutan sartuko zenituzke ekimenok?

Dinamika horren helburua ekimen horiek Green Deal delakoaren 7 estrategien barruan sailkatzea zen, modu bisual batean, lurraldean gutxien lantzen ari diren arloak identifikatzeko. Hala, parte-hartzaileen erantzunak jaso ondoren, honela geratu da mapa.

Parte-hartzaileei mapa hau helarazi ondoren, Think Tank honen bigarren ziklora begira lehentasunezkoztat jotzen dituzten gaien inguruan banakako hausnarketa bat egiteko eskatu zaie.

Haien ekarpenak jaso eta aztertu ondoren, deliberazio taldeak hurrengo saioetan landuko dituen 5 gaiak nabarmendu dira:

- **Farm to Fork**
- **Biodibertsitatea**
- **0 kutsadura**
- **Industria jasagarria, nola lortu: Zero Defect/Zero Waste/Zero Impact Factory**
- **Energia garbia**

c. Jesús Alquézarren aurkezpena

Edukia

1- Europako Itun Berdea

2-Biodibertsitatea

3- Basoen estrategia

4- Zero kutsadura

Lau ingurumen krisiak

- **Lau ingurumen krisiak:**
 - Klima arloko krisia
 - Biodibertsitatea
 - Baliabideen gehiegizko ustiapena
 - Kutsadura
- **Elkarri lotuak**

Premiazko neurriak hartu behar ditugu ingurumenaren degradazioari aurre egiteko

Klima aldaketa

Berotze globala
bizkortu egin da
azken
hamarkadetan

Baliabideen gehiegizko ustiapena

Baliabideen
erauzketa
hirukoiztu egin
dugu 1970etik

Biodibertsitatea

Ekosistemen
degradazio larria
(% 40 itsasokoak –
% 75 lurrekoak).

Milioi bat **espezie**
arriskuan

Kutsadura

Hondakinen sorrera
% 70 areagotuko da
2050ean

Materialen % 12
soilik birziklatzen
da EBn

5

Zer da Europako Itun Berdea?

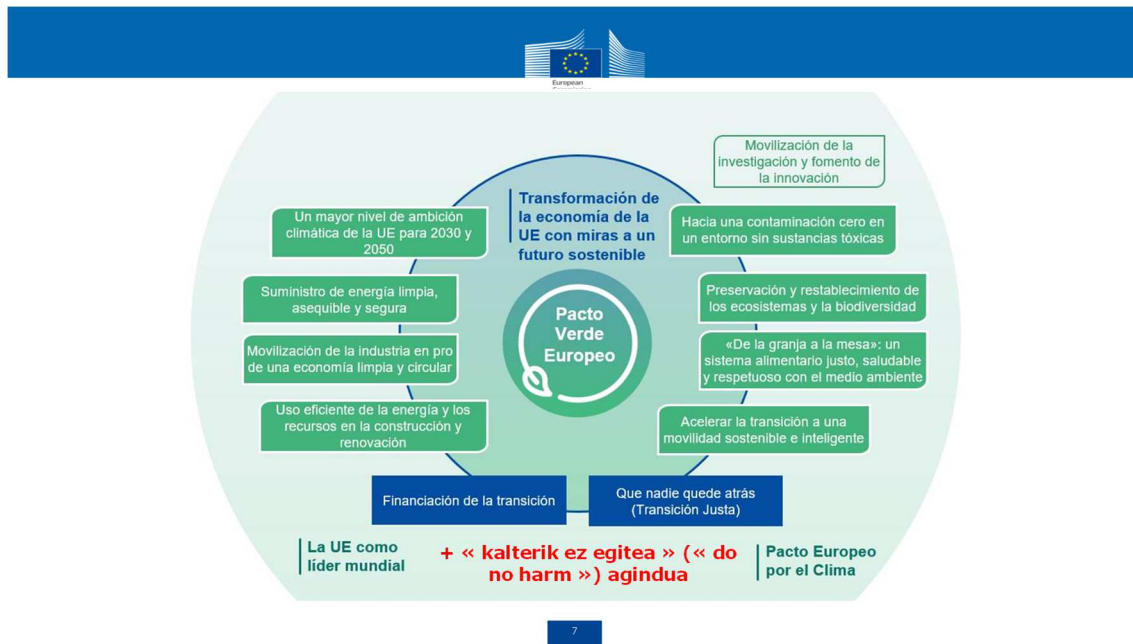
- Ikuspegi **koherente eta sistemikoa**
- **Dauden politikak integratzen dituen** ikuspegia
- Erronka nagusientzat Europar erantzun koordinatu bat antolatzen du
- Asmo handiko agenda ekonomiko eta industrial, ekologiko eta sozial bat sustatzen du
- «**ez duzu kalterik egingo**» printzipioa

«kontinente natural eta
osasungarri batean bizitzeko
asmoa (belaunaldien artekoa)»

«Europako Itun Berdea EBrentzako
hazkunde estrategia da»

– von der Leyen presidentea

6

Europako Itun Berdea: Finantzaketa

- **Itun Berdearen Inbertsio Plana**, zeinak **Bidezko Trantsiziorako Funts** bat barne hartzen duen
 - Bilioi 1 euro 10 urtean, finantzaketa publikoa eta pribatua konbinatuta
 - EBren aurrekontuaren % 25 trantsizio klimatikorako, InvestEU delakoaren + EIBren % 30
 - *Bidezko Trantsiziorako Funtsa*: 40.000 milioi, gutxienez 89-107.000 milioi sortzeko inbertsiotan + InvestEU delakoan + EIBn.
- **Susperraldiko eta Erresilientziako Funtsa** (312,5 milioi laguntzatan eta 360 mailegutan)
 - Plan nazionaletan oinarritua (EBko gomendioekin)
 - Koherentea Itun Berdearekin (gutxienez % 37) eta digitalizazio helburuekin (% 20)
 - « *Do no harm* » delakoa barne
 - Berrikuntza- eta inbertsio-plan batekin.
 - Bi urteren ondoren, baliabideak daude, deialdi gehiago egongo dira

Non gaude...

Klima- eta energia-arloko helburuak

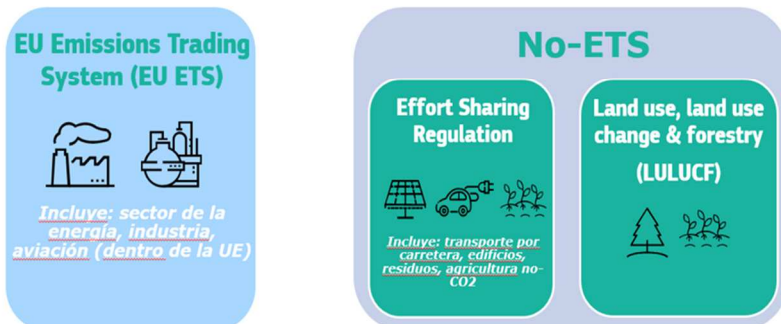
Objetivos climáticos y energéticos de la UE

Europako klima arloko politiken zutabeak

Políticas climáticas UE 2030 - Pilares

11

Itun Berdearen Ekintzak

- Dagoeneko hartutako neurriak:
 - Lege Klimatikoaren proposamena (neutraltasun klimatikoa 2050ean)
 - Helburu klimatiko berria 2030erako (gutxienez % 55era murriztea BEGen emisioak, 1990ekin alderatuta)
 - Ekonomia Zirkularreko Ekintza Plan Berria
 - **Biodibertsitateko estrategia**
 - «**Baserritik mahaira**» estrategia
 - Berrikuntza bolada
 - Sistema energetikoak integrazteko estrategia
 - Hidrogenoari buruzko estrategia
 - Metanoari buruzko estrategia
 - Offshore Energiaren estrategia
 - **Zero Kutsaduraren Ekintza Plana**
- Prestatze lanetan
 - **Basoei buruzko estrategia (2021)**

12

Itun Berdearen Ekintzak

...Eta batez ere: « Fit for 55 paketea »

- Legedia klimatiko eta energetikoa berrikustea, 2030erako helburu berria lortzeko:
 - Emisioen Merkataritza Sistema (ETS)
 - Ahaleginen Banaketaren Erregelamendua (ESR)
 - Lurraren erabilerari, lurraren erabileraren aldatetari eta basogintzari buruzko Erregelamendua (LULUCF)
 - Energia Berriztagarriaren Zuzentaraua (RED II)
 - Efizientzia Energetikoren Zuzentaraua (EED)
 - Autoen eta kamioneten CO2 emisioak
 - ETS Abiazioan
 - Karbono doikuntza mugan
 - Produktu energetikoen zergen Zuzentaraua

2021eko uztailaren 14rako

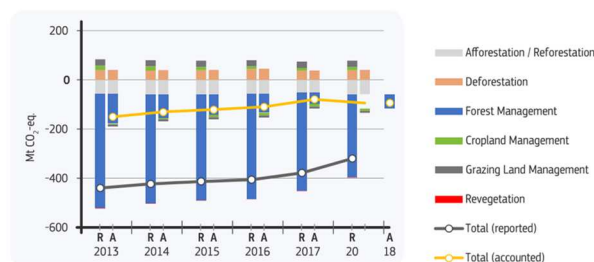
13

Gaurkotasuneko arazoak...

- Bioenergia, LULUCF eta basoak:

Figure 8 Reported (R) and preliminary accounted (A) emissions and removals under the Kyoto Protocol, second commitment period, EU-27²⁰²⁰

14

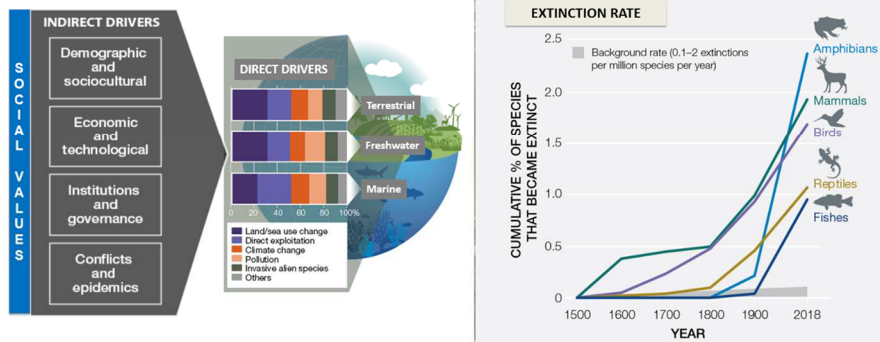
Ekosistemak eta biodibertsitatea babestuz eta lehengoratzuz

- Biodibertsitateari eta IPBES Ekosistema Zerbitzuei buruzko Ebaluazioaren Txosten Orokorak zenbatesten duenez, **milioi bat animalia- eta landare-espezie inguru hurrengo hamarkadetan desagertzeko arriskuan daude**: gizateriaren historian inoiz baino gehiago.
- Inpaktu garrantzitsuenekin naturaren aldaketa lortzeko zuzeneko 5 eroaleak hauek dira, beheranzko hurrenkeran: (1) **Lurraren eta itsasoaren erabilera aldatzea**; (2) **Organismoen zuzeneko ustiapena**; (3) **Klima aldaketa**; (4) **Kutsadura**; (5) **Espezie inbaditzaileak**

Biodibertsitatearen krisi globala (IPBES, 2019)

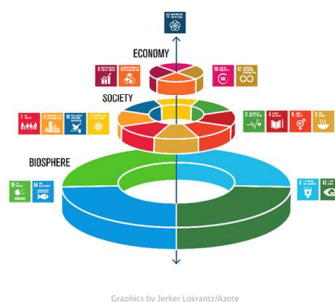

17

Natura kapitala garapen jasangarriaren oinarria da

- Gizateriarentzako mehatxu nagusiak: **klima aldaketa eta biodibertsitatearen galera**
- Munduko BPGaren erdia naturarekin lotuta dago
- Lotura indartsuak biodibertsitatearen galeraren, klima aldaketaren eta pandemien artean
- Biodibertsitatea babestu eta lehengoratztea EBko Leheneratze Planaren erdigunean daude

18

EBren biodibertsitatearen aldeko estrategiaren elementuak

A. Natura babestea

C. Aldaketa eraldatzaile bat ahalbidetzea

B. Natura lehengoratzea

D. Mundu elkartasuna eta EBren babesasmo handiko mundu programa bati

19

A. Natura babestea

- EBko lurreko eta itsasoko eremuen % 30 babestea
 - EB mailako helburua, kontuan hartuta estatu kideen egoera espezifikoak
 - Natura 2000 Sarearen eta maila nazionalen izendatutako eremuen hedadura
 - Korridore ekologikoak integratzea eta sare koherente bat eta klima aldaketarekiko erresilientea eraikitzea
- Eremu hauen heren bat hertsiki babestea:
 - Biodibertsitate aldetik balio handia duten eremuak eta klima aldaketa arintzeko eta horretara egokitzeko garrantzitsuak direnak, **kontuan hartuta EBko baso primario eta «azpinatural» guztiak**

20

B. Natura lehengoratzea

- **EBko lehengoratze plana eta 2030erako konpromisoak:**
 - 2021ean proposatutako helburu juridikoki hertsitzaileak
 - Habitat eta espezie babestuen narriadurarik ez 2030erako
 - «Habitata» izeneko zuzentarauak babestutako habitat eta espezieen gutxienez % 30 kontserbazio egoera onean iristea
 - Nekazaritza ekologikoa > % 25
 - Nekazaritza eremuetako paisaia elementuak > % 10
 - % 50 murriztea pestiziden erabilera eta horiekin lotutako arriskuak
 - % 50 murriztea ongarriekin lotutako kutsadura eta % 20 murriztea horien erabilera
 - 3.000 milioi zuhaitz osagarri landatzea, printzipio ekologikoak errespetatuta
 - Polinizatzaileen murrizketa alderantzikatzea
 - Lur kutsatuak garbitzea
 - Ibaien 25.000 kilometrotan jarraitutasun ekologikoa lehengoratzea
 - Hiriak berdetzeko plataforma berri bat eta hiri berdeen itun berri bat
 - Espezie inbaditzaileek mehatxatutako espezieen zerrenda gorria erdira murriztea
 - Itsas hondoei egindako kalteak eta istripuzko arrantzak murriztea

21

Fokua basoetan

Batasunak bertako basoen kantitatea, kalitatea eta erresilientzia handitu behar du, bereziki, suteen, lehorteen, organismo kaltegarrien, gaixotasunen eta klima aldaketarekin ugaritu daitezkeen beste mehatxuen aurka.

→ 3.000 milioi zuhaitz landatzea 2030erako, printzipio ekologikoak errespetatuta

- Zuhaitzak landatzea bereziki onuragarria da hirientzat, eta ondo egokitzen da landa eremuetan nekazaritza eta basogintzako jardurekin.
- Batzordeak biodibertsitatea errespetatzen duten basoak berritzeko jardunbideei buruzko gidalerroak prestatuko ditu, baita naturatik hurbileko basogintzakoak ere

22

Enfasia basoetan

- Basoen kudeaketa
 - Geratzen diren **baso primarioak eta baso «azpinaturalak» zorrotz babestea** (une hauetan, Batzordea definizio erkide batean ari da lanean)
 - Baso guztiak kudeaketa publiko baten pean sartzea eta baso pribatu kopuru handi bat **kudeaketa planek** estaltzea
 - Biodibertsitatea errespetatzen duten basogintzako jardunbideak gehiago gauzatzea jarraitzen da, esaterako, **naturatik hurbileko** basogintza.

23

Basoak eta energia

- Energia berriztagarriei buruzko Zuzentarau berrikusia; jasangarritasun irizpide sendotuak izan beharko lituzke
- Klimarekin eta ingurumenarekin lotutako arriskuak arintzea, bioenergia ekoizteko iturri batzuk gero eta gehiago erabiltzen direlako
- Elikadurarako erabil daitezkeen zuhaitz osoen eta kulturen erabilera energetikoa zorrozki murriztea, EBn sortuak edo inportatuak izan.

24

C. Aldaketa eraldatzaile bat ahalbidetzea

- Gobernantza esparrua
- Finantzaketa desblokeatzea
- Enpresen konpromisoa
- Ezagutza eta hezkuntza
- Naturan oinarritutako konponbideak sustatzea (NBS)

25

D. Asmo handiko mundu programa bat

- **EBren jarrera 2020 ondorengo biodibertsitatearen erreferentzia esparrurako**
 - 2050erako helburuak, NBEren ikuspegiarekin lerrokatuta: «*naturarekin armonian bizitzea*»
 - 2030erako asmo handiko helburuak
 - Ezarpen metodoak hobetuak: finantza, gaitasuna, ikerketa, *know how* eta teknologia
 - Ezarpen gogorragoa, monitorizazioa eta berrikusketa
 - Biodibertsitatearekin lotutako baliabide genetikoaren erabileraren onuren banaketa bidezko eta justua
 - Parte-hartze publiko eta pribatu zabala

26

EBren basoetarako estrategia berria

- *Europako Itun Berdeari* buruzko komunikazioan iragarria
- Aurreikusitako hasiera: 2020ko uztaila
- EBren Biodibertsitateko Estrategian iragarria
- Basoen funtzio anitzeko eginkizunaren estaldura

Helburu nagusiak

- Helburua: basoek beren **ingurumen-, gizarte- eta ekonomia-arloetako funtzio eta zerbitzu** guztiak bete ditzaketela bermatzea.
- Horretarako, garrantzitsua da gure basoen hazkundera, osasuna, dibertsitatea eta erresilientzia bermatzea; hain zuzen ere, nabarmen laguntzen dute klimarekin eta biodibertsitate indartu batekin lotutako asmo bat, bizi baliabide bermatuak eta basoen bioekonomiaren euskarria izaten.
- Kontuan izanda Kontseiluaren azken ondorioa, **basoen kudeaketa sustatu eta areagotzeko** premiari buruzkoa, barne hartuta **basoak babestu, lehengoratu eta basoberritzea**, estrategiak EBko basoak modu jasangarrian babestu eta kudeatuko direla bermatuko duten ekintzak proposatuko ditu, naturatik hurbileko basogintzari buruzko zuzentarauak barne.

29

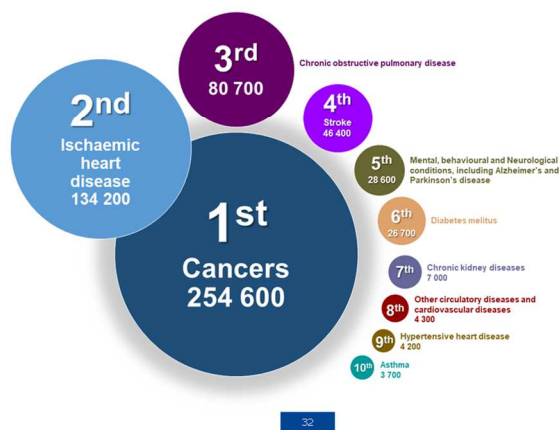
3.000 milioi zuhaitz

- Estrategiak barne hartuko du **2030erako EBn gutxienez 3.000 milioi zuhaitz berri landatzeko ibilbide orria**, betiere printzipio ekologikoei jarraikiz.
- Horrek enplegurako aukera berriak sortuko ditu (adibidez, haziak aukeratu, hazi eta landatzeko, eta garatzen direla bermatzeko)
- Zuhaitzak landatzea bereziki onuragarria da hirientzat, eta ondo egokitzen da landa eremuetan nekazaritza eta basogintzako jarduerekin, paisaia ezaugarriekin eta karbono bahiketa areagotuarekin
- Zuhaitzak landatzeak osagarri izan beharko du eta ez ditu ordezkatu beharko klima aldaketari aurre egiteko, airearen kutsadura murrizteko eta biodibertsitatea lehengoratzeko beste ekintzak.

30

Airearen kutsaduraren aurka ekiteko premia

Source: EEA - Healthy environment, healthy lives (2018) based on WHO (2016)

Zero Kutsadura ikuspegia 2050erako

«Airearen, uraren eta luraren kutsadura **gure osasunerako eta ekosistema naturalentzako arriskutsutzat jotzen ez diren mailetara murrizten dira, gure planetak biziraun dezakeen mugak errespetatuz, ingurune ez-toxiko bat sortzeko».**

33

Kutsaduraren aurkako ekintzen hierarkia

Union policy on the environment shall be based on the precautionary principle and on the principles that preventive action should be taken, that environmental damage should as a priority be rectified at source and on the polluter pays principle.

34

Zero kutsaduraren aldeko politikak; ikuspegi integratu baten alde

Zero Kutsaduraren aldeko 6 helburu 2030erako

EBren legeetako helburuak lortzea

(airea, ura, itsasokoak eta beste batzuk)

eta 2030erako

% 55
murriztea
airearen
kutsadurak
osasunean
duen
inpaktua

% 30
murriztea
garraioaren
zaratak
asaldatzeko
dituen
pertsonek
kopurua

% 25
gutxitzea
airearen
kutsadurak
mehatzatutako
EBko
ekosistemak

%50 murriztea
mantenugaiak
galera,
pestiziden
erabilera eta
mikrobioen
aurkako
produktuen
salmenta

% 50
murriztea
itsasoko
zaborra eta
% 30
mikroplastik
oak

zabor
ekoizpena
murriztea,
eta % 50
gutxitzea
udal
hondakinak

Zero Kutsadurarako 9 ekintza nagusiak

1. Osasun arloko desparekotasunak murriztea	2. Zero kutsaduraren aldeko hiri ekintzak babestea	3. Zero kutsadura sustatzea eskualdeetan zehar
4. Zero kutsaduraren aukerak erraztea	5. Zero kutsadura betearaztea elkarrekin	6. Eraikinetarako zero kutsadurako konponbideak erakustea
7. Konponbide digital berdeko eta zero kutsadurako laborategiak	8. EBk atzerrian duen kutsadura aztarna minimizatzea	9. EBren zero kutsadurako zentroen ezagutza finkatzea

37

➔ **Improve human health:**

- ✓ reduce air and noise pollution
- ✓ reduce health inequalities
- ✓ support urban zero pollution action

➔ **Boost change across society:**

- ✓ Showcase zero pollution solutions for buildings
- ✓ Create living labs for green digital solutions

➔ **Protect natural ecosystems and biodiversity:**

- ✓ Reduce water and soil pollution
- ✓ Promote zero pollution across regions

➔ **Reduce pollution from production and consumption:**

- ✓ Reduce pollution from industrial installations
- ✓ Encourage the least polluting options for consumers
- ✓ reduce pollution from agriculture

➔ **Implement and enforce pollution laws more strictly**

➔ **Minimise the EU's external pollution footprint and promote change globally**

➔ **Promote digital solutions for zero pollution**

➔ **Stimulate knowledge and innovation**

Zero Kutsaduraren aldeko interesdunen plataforma

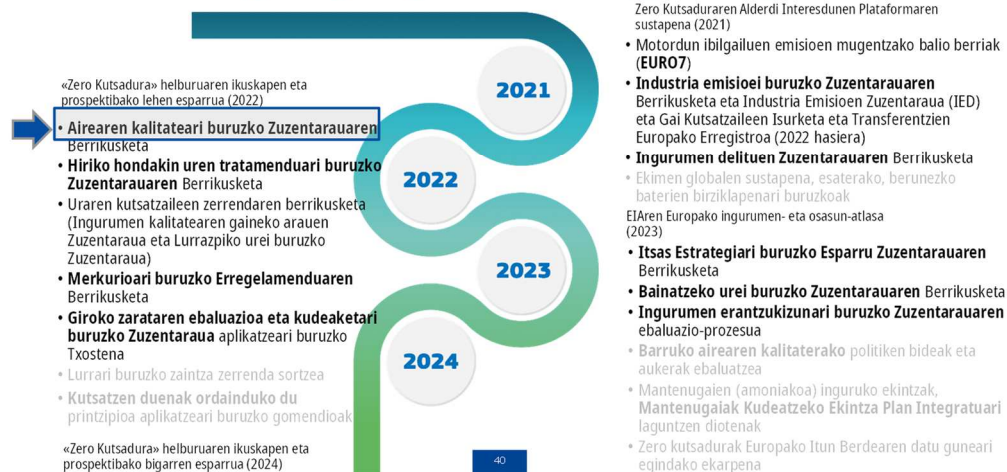
- **Nor?**
 - Interesdunak eta hainbat arlotako adituak elkartzea
- **Zer?**
 - Zero Kutsadurako agenda ematea, jabekidetza sortzen laguntzea, lankidetzak bultzatzea eta konponbide integratuak eta sinergiak maximizatuko dituzten ekintzak sustatzea
- **Nola?**
 - Jardunbide egokiak partekatzea zeharkako gaitan, esaterako, Zero Kutsadurako berrikuntza eta enplegua finantzatzea, kontsumo eta ekoizpen jasangarriak sustatzea, bai eta *hub* tematikoak sortzea ere (airea, digitala, lurzorua...)
 - Sinergiak sortzea honako hauekin: Europako Itun Klimatikoa, Ekonomia Zirkularraren Plataforma, Hiri Berdeen Hitzarmena, *Business@Biodiversity*, Kimikoen Mahaia, etab.

39

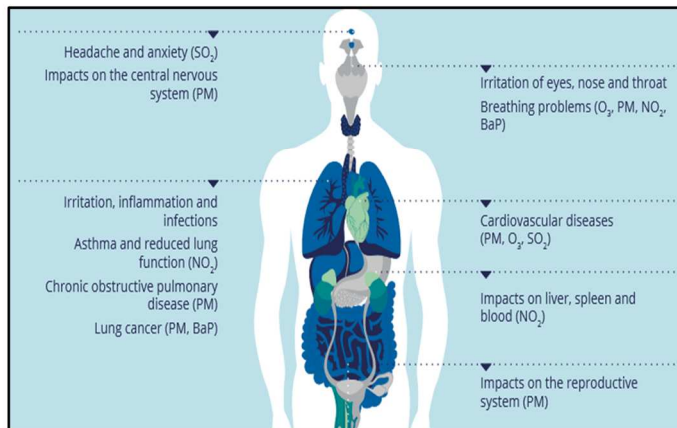

Egutegia (ekintza nagusiak)

Airearen kutsadura: zergatik da arazo bat?

Source(s): Healthy lives, healthy environment (EEA, 2020)

41

Osasunean dituen eraginak:

- > 400.000 hildako goiztiar urtean (23.000 zenbatesten dira Espainian)
- Minbizigatik gertatutako heriotzen % 17 airearen kutsaduragatik dira

Eragin ekonomikoak:

- Urtean 20.000 € baino gehiago «zuzeneko kostuetan»
- Urtean 330.000 € eta 940.000 € artean «zeharkakoa kostuetan»

Ingurumen eraginak:

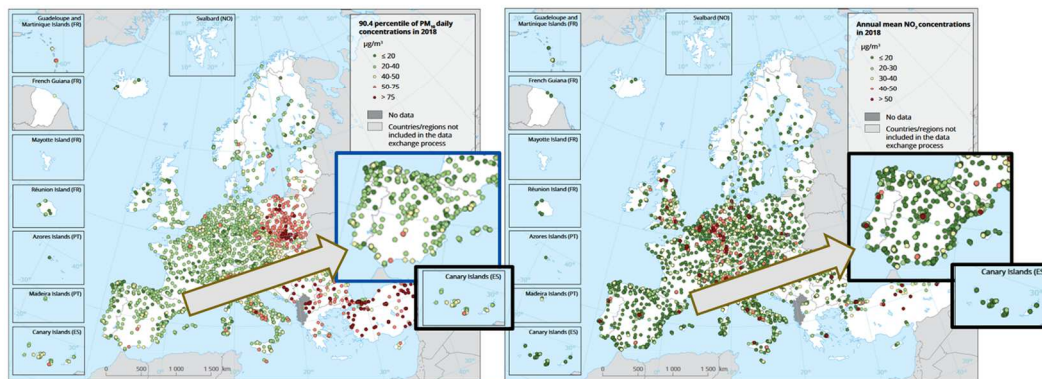
- Eutrofizazio mugaren mallak ekosistemen % 62n gailditu dira

Airearen kutsadura: non dago arazoa?

PM₁₀ exceedances are often linked to fuel combustion (i.e. heating, transport).

NO₂ exceedances are often linked to traffic, in more than 100 cities in EU.

Source(s): EEA Air Quality in Europe (2020)

42

Airearen kutsadura: nork eta zerk eragiten du?

Hainbat iturri...

... eta jatorria maila guztietan

PM_{2.5}: Etxeak (% 54), energia eta industria (% 21), garraioa (% 13)...

• Mugaz gaindiko kutsadura

• Estatuko aurrekariak

NO_x: Garraioa (% 47), energia (% 15), industria (% 15), etxeak (% 8)...

• Hirietako maila

SO_x: Energia (% 47), industria (% 33), etxeak (% 15), garraioa (% 3)...

• Errepideen inguruan tontorrak

NH₃: Nekazaritza (% 93)...

Konbinazio hori dela-eta, airearen kalitateari buruzko Europako politikak **sektore** eta **maila guztiak** tratatu behar ditu.

Source(s): EEA Air Quality in Europe (2020)

43

Zer egiten dugu airearen kutsaduraren aurka?

Airearen kalitateari buruzko zuzentarauak

Airearen substantzia kutsatzaileen gehieneko kontzentrazioak
(PM₁₀, PM_{2.5}, SO₂, NO₂, O₃ + 8 gehiago)

**AIREAREN KALITATE ONA IZATEKO
HELBURUAK EZARTZEA**

**KUTSATZAILEEN
EMISIOAK
MURRIZTEA**

**Estatuko emisioen
murrizketari buruzko
Zuzentaraua (NEC)**

Estatuko guztizko emisioak
(SO₂, NO_x, NMVOC, PM_{2.5}, NH₃)

**Emisioen arauak, iturriaren
arabera**

- IED Zuzentaraua
- MCP Zuzentaraua
- Ekodiseinuaren Zuzentaraua
- Efizientzia energetikoa
- EURO Araua eta erregaiei araua

**Europako Itun Berdea eta
Zero Kutsaduraren asmoa**

44

Zer hobetu behar da?

- **Ezarpena:** dagoen legea ezartzen jarraitzeko beharra
- **Finantzaketa:** airearen kalitaterako 2.000 milioi euro arteko esleipen espezifikoa (2014-2020) eta zeharkako ekarpenak (>28.000 milioi)
 - <https://cohesiiondata.ec.europa.eu/stories/s/Tracking-cohesion-policy-air-quality-investments/7ddu-4fki/>
- **Aplikazioa:** 2021eko ekainaren 3an, oraindik ere 31 falta kasu daude 18 estatu kiderentzat (+1 Erresuma Batuentzat), aplikazio txarrarekin lotuta
- **Informazioa:** Eurobarometroaren zundaketek adierazten dutenez, % 54k uste du ez dagoela ondo informatuta airearen kalitateari buruz

45

Zer egin daiteke tokian-tokian?

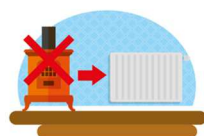
Reliable, affordable and clean **public transport** such as electric buses and trams and new Euro VI

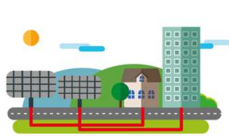
Extensive and safe **cycling networks**, abundant bike-parking facilities with easy access to public transport

Traffic restrictions such as low-emission zones, reduced speed limits and congestion charges

Promoting substitution of old, dirty **stoves and boilers** with clean models, and banning **dirty fuels** for household heating/cooking

City or district heating, using heat from existing industry or renewable energy sources

Boosting **energy efficiency** by refurbishing buildings

46

Espainiako Leheneratze Plana: aukera bat

Planak airearen kalitaterako inbertsioen adibide onak ditu:

- **Mugikortasun jasangarriko inbertsioak:**

- Ekimen plana, honako hauetarako: **kargatzeko guneak** ezartzeko, **ibilgailu elektrikoak edo hidrogenozkoak** erosteko eta elektro mugikortasunean, errekargan eta hidrogeno berdean berritzeko.
- Airearen kalitatea eta **tren zerbitzuen** fidagarritasuna hobetzeko neurriak
- Distantzia handiko mugikortasun jasangarria: **Trenen modernizazioan** inbertsioak eta moduzko aldaketa erraztea

- **Hiri agenda:**

- Bizilekuetan berrikuntzak egiteko laguntza, **efizientzia energetikoa** hobetze aldera
- Eraikinen birgaitze energetikorako programa

47

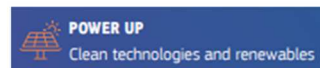
Espainiako Leheneratze Plana: aukera bat

- **Arrantzako eta nekazaritza eta elikagaigintzako sistemaren transformazio digitala eta ingurumenekoa:**

- Inbertsioak doitasuneko nekazaritzan, efizientzia energetikoan eta ekonomia zirkularrean, nekazaritzaren eta abeltzaintzaren sektorean

- **Energia iturri berriztagarrien hedapena eta integrazioa**

- Eraikinetan eta ekoizpen prozesuetan integratuta dauden energia berriztagarri berritzaileak garatzea
 - Energia jasangarria uharteetan
- Hidrogeno berriztagarria

48

**Galderak?
Erreakzioak?**

Eskerrik asko

d. Talde dinamikaren emaitzak

1. Energia garbia

- Kooperatiba energetikoak - Elektro mugikortasuna - H2 / Biometanoa
- Komunitate energetikoak: • Ekiola • Elikar
- District heating - Hurbileko kontsumoko industriak / zentroak: • Adibidea: Orkli
- Berogailu energetikoak • Adibidea: Bartzelonako Udala
- GOIENER eta antzeko enpresak (energia berriztagarriak) - Kontsumoa murrizteko programetan parte hartzea, esaterako, unibertsitateetan
- Energia berriztagarriak (Natur Klima) - Energia berriztagarrietan prestakuntza eta ikerkuntza - Climatón

2. Industria jasangarria

- Ekolber - Ekorec - Ekoras - Ternua
- Ekimen txikiak - Paper sektorea - Nekazaritzako elikagaien sektorea
- Ekonomia zirkularreko ikasgela - Zentro teknologikoen sarea - Naturklimaren energia zirkularra
- GK Recycling - Industria jasangarriko Europako proiektuak - GK Green Fashion • Adibideak: Emaús, Campezo, Moyúa. - Finantza-erakundeak
- Enpresa berrien sorrera (NK - MU)
- Blupoint: itsasoko hondakinak berreskuratzea → birziklatzea

3. Eraberritze / eraikuntza efizientea

- Eraberritze eta eraikuntza efizientea
- Eraikin publikoak eta pribatuak birgaitzea
- Gobernantza etikoa: Donostiako Udala
- Ingurumen Administrazioaren etorkizuneko Legea (lizitazioak % 40)
- Arima Hotela
- Naturklima eraikina
- Eraikinen birgaitze energetikoa
- Lege gehien dituen sektorea
- Aliantza

4. Mugikortasun jasangarria

- Bidegorriak
- Alokairuko bizikletak
- Garraio publikoa
- Mugikortasun elektrikoa (Irizar)
- Eredugarritasuna
- Ibilgailu elektrikoak ● BM ● Kutxa ● Real Sociedad ● Irizar (hondakinak)

- Enpresak:
 - Lana malgutzea: telelana

- Mugi txartela
- Bizikletak alokatzea

- Garraio jasangarria
- Tokiko industria: Irizar
- Mubil ekimena

5. **Biodibertsitatea**

- Aquarium
- Kutxa
- Mater Museoa
- Zumaia Flysch
- Ikerketa (AZTI)

- Azpiegitura berdeen sarea
- Presa txikiak ezabatzea

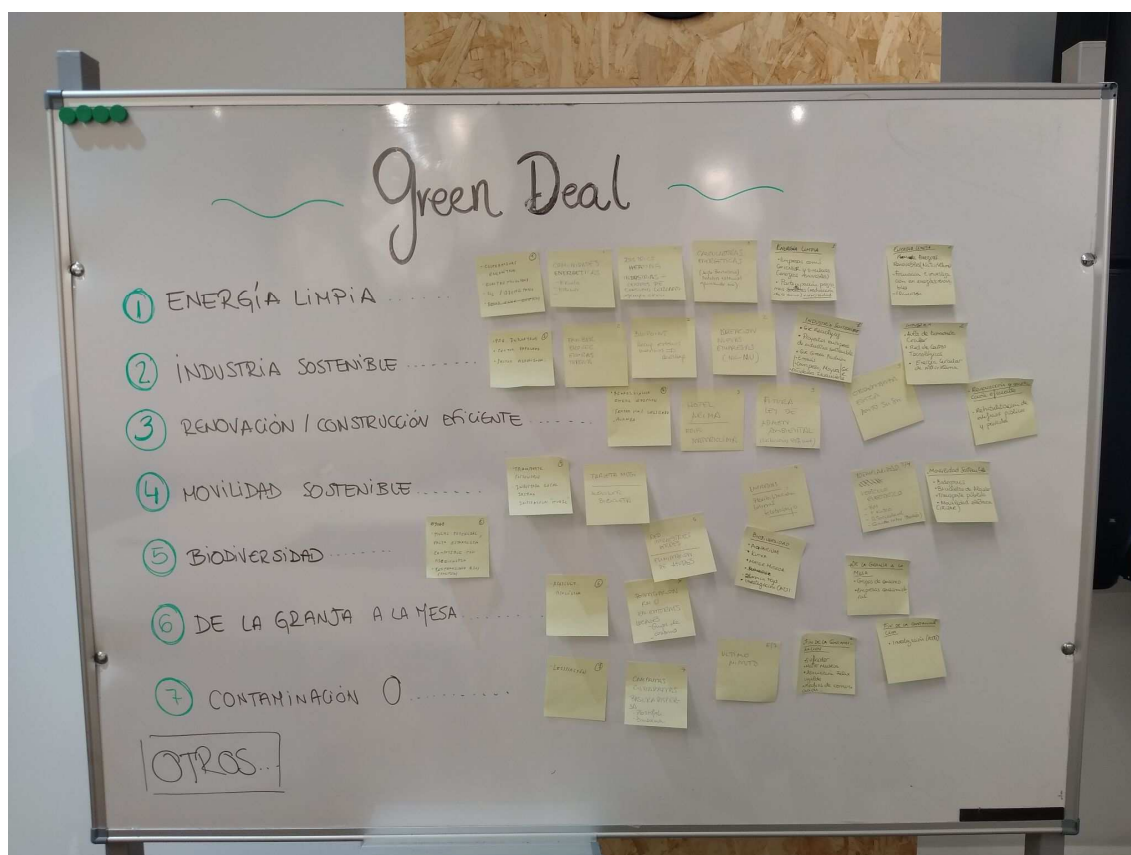
- Potentzial handia / estrategia gutxi
- Bioekonomiarekin bateragarria
- Iragazkortasuna

6. Baserritik mahaira

- Nekazaritza biologikoa
- OKM sustatzea tokiko inguruneetan • Kontsumo taldeak
- Kontsumo taldeak
- Enpresa kontsumitzaileak

7. 0 kutsadura

- Ikerketa (AZTI)
- Surfrider
- Mater Museoa
- Felix Ugalde Elkarte
- Hedabideak
- Azken minutua
- Herri kanpainak: sakabanatutako zaborra • Plastifish • Zumaiena
- Legedia

ETORKIZUNA ERAIKIZ
Orain berriz

Ekonomiaren
sustentza ekologikoa
Ekonomia berria eta
klimateko neurriak hartzea
bizimutegia egitea

Reactivación
económica ecológica
Avanzar hacia una
economía sostenible y
climáticamente neutra

Gipuzkoako
Euzko Aldundia
Euzko Legebiltzariaren
Batzarburua

ETORKIZUNA ORAIN
Es futuro

① ENERGÍA LIMPIA

- ①
- COOPERATIVAS ENERGÉTICAS
 - ELECTROMOVILIDAD
 - H₂ / BIOMETANO
 - ~~RETA EN EL SECTOR~~

COMUNIDADES ENERGÉTICAS

- EKiola
- Eziwor.
-
-

DISTRICT HEATING

INDUSTRIAS -
CENTROS DE
CONSUMO CERCANO
ejemplo ORKUI

CALEFACCIONES ENERGÉTICAS

(Ayto Barcelona)
Nosotros estamos
generando una

- Empresas como
GOENER y similares
(energías renovables)
- Participación progra-
mas ~~sociales~~ (reducción
de consumo) universidad

- ~~Renovables~~ Energías
Renovables (Naturales)
- Formación e investiga-
ción en energías renova-
bles
 - Climatización

ETORKIZUNA ERAIKIZ
think tank

**GREEN
RECOVERY
GIPUZKOA**

Ekonomiaren
sustertze ekologikoa
Ekonomia iraugarria eta
klimatikoki neutroa lortzeko
bidean aurrera egitea

Reactivación
económica ecológica
Avanzar hacia una
economía sostenible y
climáticamente neutra

Gipuzkoako
Foru Aldundia
Parlamento no libre
forautarrak legegintza

ETORKIZUNA ORAIN
Es futuro

② INDUSTRIA SOSTENIBLE

EROLBER
EKO REC
EKO RAS
TERMINA.

INDUSTRIA

- Aula de Economía Circular
- Red de Centros Tecnológicos.
- Energía Circular de NATURKlima.

- PEQ. INIZIAZUN ②
- SECTOR PAPELERO
- SECTOR AGROALIMENT.

INDUSTRIA SOSTENIBLE

- GK Reciclyng.
- Proyectos europeos de industria sostenible
- GK Green Fashion
- Emaiz
- Campezo, Moyua | GK R.
- Entidades Financieras

REACCION
NUEVAS
EMPRESAS
(NIC-MU)

BLUPOINT

Recup. recursos
marinos ⇒
Reciclag.

③ RENOVACIÓN / CONSTRUCCIÓN EFICIENTE

- Renovación y construcción eficiente
- Rehabilitación de edificios públicos y privados

ORDENAMTA
ETCA
AND Su Sn

FUTURA
LEY DE
ADMON.
AMBIENTAL
(licitaciones 40% uot)

HOTEL
ARIMA
EDIF.
MATRIKLIMA

• REHABILITACIÓN
ENERG. EDIFICIO

• SECTOR MÁS LEGISLADO
• AVANZA

④ MOVILIDAD SOSTENIBLE

Movilidad Sostenible

- Bidegorris
- Bicicletas de Alquiler
- Transporte pública
- Movilidad eléctrica (GIRIZAR)

EMPLAZAMIENTO, 24

~~XXXX~~

VEHICULO
ELECTRICO

- BM.
- F. Kutxe
- R. Sociedad
- Guion Inter (Rendix)

4

EMPRESAS

Flexibilización
laboral.
teletrabajo

TARJETA MUGI

ALQUILER
BICICLETA

TRANSPORTE
SOSTENIBLE

INDUSTRIA LOCAL:
IAIZAN

INICIATIVAS "MUBIL"

ETORKIZUNA ERAIKIZ
think tank

**Ekonomiaren
suspertze ekologikoa**
Ekonomia jasangarria eta
klimatikoki neutroa lortzeko
bidean aurrera egitea

**Reactivación
económica ecológica**
Avanzar hacia una
economía sostenible y
climáticamente neutra

Gipuzkoako
Foru Aldundia
Ingurumen eta Ozeo
Hidrokarbonato Departamentua

ETORKIZUNA ORAIN
Es futuro

① BIODIVERSIDAD

BIODIVERSIDAD

- AQUARIUM
- KUTXA
- MATER MUSEOA.
- ~~SUPERDE~~
- Dimaia teys
- Investigación CAJI

5

RED.
INFRAESTRUCT.
VERDES

ENIMACIÓN
DE AUDI

BIOT

⑤

- MUCHO POTENCIAL /
FALTA ESTRATEGIA
- COMPATIBLE CON
BIOECONOMIA
- PERMEABILIZADO R20J
(SALMON)

⑥ DE LA GRANJA A LA MESA

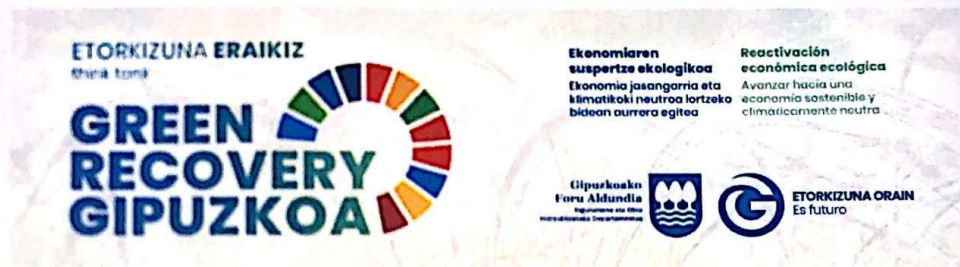
• AGRICULT.
13704567CA

⑥

POTENCIAción
KM 0.
EN ENTORNOS
LOCALES
- Grupos de
Consumo

→ DE LA GRANJA A LA MESA

- Grupos de consumo.
- Empresas consumidoras.

⑦ FIN DE LA CONTAMINACIÓN (CONTAMINACIÓN CEROS).

FIN DE LA CONTAMINACIÓN² LION

- Investigación (Arzt)

FIN DE LA CONTAMINACIÓN⁴

- Sufrider
- Matter museoa
- Asociación Felix Ugalde
- Medios de comunicación.

ULTIMO MINUTO

• LEGISLACION

5/7

⑦

CAMPANAS
CIVILDADANAS
BASURA DISPERSA
SA
• plastifish.
• Immaena

7